

Η θέση της Παναγίας στην Ορθόδοξη Εκκλησία (1ο Μέρος)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ερώτησι: Ένας περίφημος ύμνος της Εκκλησίας μας ονομάζει την Παναγία ουρανό: «Αὕτη γὰρ ἀνεδείχθη οὐρανὸς καὶ ναὸς τῆς θεότητος». Θα θέλατε, π. Βασίλειε, να συζητήσουμε λίγο τη θέσι της Πλατυτέρας των Ουρανών μέσα στην Ορθόδοξή μας Εκκλησία;

Απάντησι: «Αὕτη γὰρ ἀνεδείχθη οὐρανὸς καὶ ναὸς τῆς θεότητος»... Θυμάμαι ένα άλλο θεοτοκίο, που λέει ότι η Παναγία είναι η «οὐρανώσασα τὸ γεῶδες ἡμῶν φύραμα», είναι αυτή που έκανε τη γη ουρανό. Και ο άγιος Νικόλαος ο Καβάσιλας λέει ότι, όταν ο Θεός δημιούργησε τα πάντα και, βλέποντάς τα, είδε και είπε ότι ήταν «καλὰ λίαν», αυτό το «καλὰ λίαν» αυτό το κάλλος και αυτή η καλοσύνη, αφορούσαν την Παναγία. Δηλαδή, ήταν όλα «καλὰ λίαν», επειδή οδηγούσαν στην Παναγία, επειδή εν τέλει θα εγεννάτο η Παναγία. Έτσι, η Παναγία είναι ο σκοπός όλης της δημιουργίας και το τέλος όλης της αναμονής της Παλαιάς Διαθήκης.

Ο Θεός δημιούργησε όλο τον κόσμο «καλὸν λίαν» και δημιούργησε στο τέλος τον άνθρωπο, για το πλάσιμο του οποίου καταβάλλει μια ιδιαίτερη προσπάθεια, κάνει μια ιδιαίτερη ενέργεια. Δεν λέγει και γεννάται, αλλά πλάθει τον άνθρωπο «ἐκ τῆς γῆς», και εμψυά «πνοὴν ζωῆς» σ' αυτόν. Ο Μέγας Βασίλειος λέει ότι ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο «μοῖραν τῆς αὐτοῦ θεότητος». Κι έτσι, εμεῖς θα μπορούσαμε να γινώμαστε θεοί κατά χάριν, αν υπακούαμε στο θέλημα του Θεού. Εν τέλει, αφού μας έκανε αυτή τη μεγάλη δωρεά της ελευθερίας, και η ελευθερία είναι δίκικοπο μαχαίρι –είτε πηγαίνεις επάνω δια της υπακοῆς, είτε καταστρέφεις δια της ανταρσίας και της αυτονομίας– εμεῖς ακολουθήσαμε τη φιλαυτία, και χάσαμε τον Παράδεισο, βγήκαμε έξω από τον Παράδεισο, και ζήσαμε μια ζωή βασανισμένη, χιλιετίες και αιώνες πολλούς. Και αυτό το βάσανο το ξέρουμε όλοι μας.

Γεννιέται τότε το ερώτημα πολλές φορές: Γιατί ο Θεός δεν μας έσωσε, εφ' όσον μας αγαπούσε; Εμεῖς παρηκούσαμε του πλάσαντος, κάναμε, όπως λέμε, του κεφαλιού μας. Αλλά Αυτός, ως Θεός εύσπλαγχνος και Πατέρας, γιατί δεν μας έβαζε πάλι στον Παράδεισο; Όμως δεν υπάρχει Παράδεισος, χωρίς την ελευθερία. Λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «Δεν θα μπορούσε ο Χριστός να σώση τον Ιούδα;». Και απαντά ο ίδιος, και λέει ότι ο Χριστός έκανε τα πάντα, αλλά δεν ήθελε δια της βίας να σώση τον Ιούδα, γιατί δια της βίας δεν υπάρχει σωτηρία, παρά μόνο η καταστροφή του ανθρώπου.

Έτσι, λοιπόν, περιμέναμε χιλιετίες ολόκληρες, για να έρθη κάποιος άνθρωπος, ο οποίος θα καταλάβαινε τι σημαίνει αγάπη του Θεού. Αλλά, για να το καταλάβαινε αυτό, έπρεπε να ήταν καθαρός και πολύ ταπεινός. Και γεννήθηκε η Παναγία. Και νομίζω ότι αυτό το καταλαβαίνουμε μ' εκείνα που λέει ο Απόστολος Παύλος στην προς Γαλάτας επιστολή του: «Πρὸ δὲ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι». Πριν να

έρθη η πίστι, ήμαστε κλεισμένοι μέσα στον Νόμο. Ο Νόμος έγινε παιδαγωγός εις Χριστόν, αλλά ο Νόμος, οποιοσδήποτε νόμος, ήταν ανίκανος, και είναι ανίκανος να σώση και να ικανοποιήση τον άνθρωπο αληθινά.

Γι' αυτό, όταν ήρθε το «πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ὑπὸ... νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν». Και το πλήρωμα του χρόνου είναι η γέννησι της Παρθένου, της γυναικός δια της οποίας έγινε άνθρωπος ο Θεός. Αυτή είναι η «κλῖμαξ δι' ἧς κατέβη ὁ Θεὸς» και η «γέφυρα ἡ μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν».

Αυτή, λοιπόν, η «ἐκ κοιλίας μητρός» της ηγιασμένη, ακριβώς γιατί ήταν καρπός πολλῆς προσευχῆς των γονέων της, του Ιωακείμ και της Ἄννης, που ζήτησαν να τους χαρίσῃ ο Θεός ένα παιδί, και να το αφιερώσουν ἐξ ολοκλήρου στον Θεό, αφιερώθηκε στον Θεό ἀπὸ βρεφικῆς ηλικίας. Και ακούμε στην ακολουθία των Εισοδίων να ψάλλῃ η Εκκλησία ὅτι «τῶν ἁγίων εἰς ἅγια ἢ ἁγία καὶ ἄμωμος ἐν ἁγίῳ Πνεύματι εἰσοικίζεται». Εκεί μένει η Παρθένος ἐπὶ χρόνια, ἐκεῖ τρέφεται με τροφή Ἀγγέλου, και, ὅταν φθάσῃ σε μια ὥριμη ηλικία και ἔχῃ ως μνηστήρα τον Ιωσήφ, δέχεται τον αρχαγγελικό ἀσπασμό, και εἶναι πια ικανή να πῇ «ναι» στο μήνυμα του Ἀγγέλου, να πῇ «γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου», να δεχθῇ να γίνῃ το θέλημα του Θεοῦ σ' αὐτή. Κι ἀπὸ τότε και στο εξῆς, να γίνῃ ἐκεῖνη η οποία, δια της ὅλης υπάρξεώς της, σαρκοποιεῖ τον Υἱό και Λόγο του Θεοῦ. Και ἔτσι, γίνεται η «εὐρυχωροτέρα τῶν οὐρανῶν», η βασίλισσα των Ἀγγέλων, και αὐτή που πράγματι αξιώνεται να κάνῃ τη γῆ ουρανόν.

[Συνεχίζεται]